

Paul Bergen

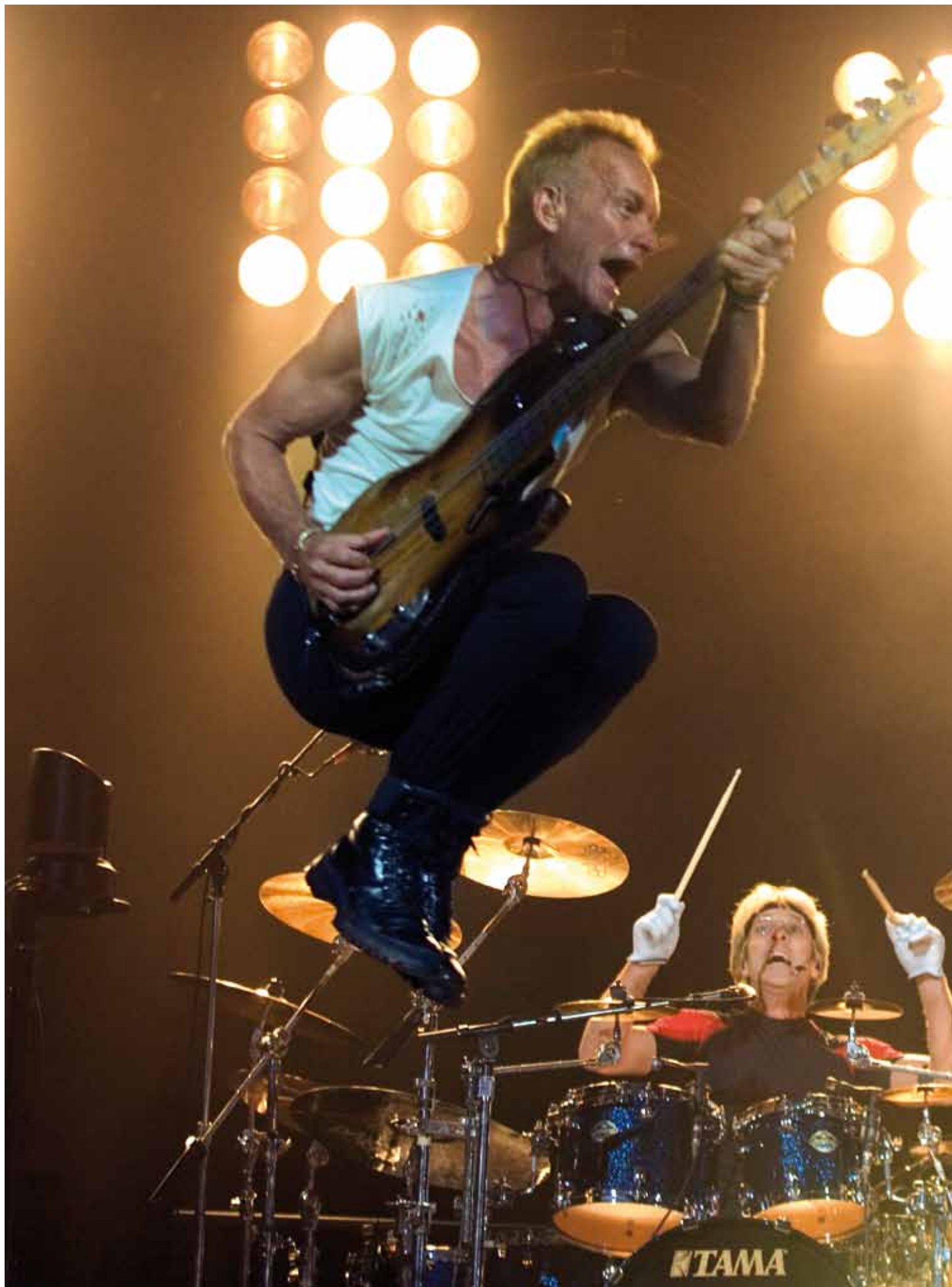
“Mijn drive is om mijn fascinatie voor muziek vast te leggen in hét ultieme beeld”

Hij werkt al 25 jaar voor het AD, is de huisfotograaf van 'De vrienden van Amstel', werkt voor Mojo en is in het seizoen bij alle grote muziekfestivals te vinden. Als je naar zijn foto's kijkt, hoor je de muziek. Je voelt de passie van die artiest. Paul Bergen over zijn twee grote liefdes: muziek en fotografie. Over iconische popfoto's en negatieven aan de waslijn tijdens Pinkpop. →

Expositie Jazz in kasteel • 9 juni tot en met 12 september • Kunstkasteel Woerden • Kasteel 3 • Woerden
Dinsdag tot en met zaterdag van 11:00 tot 22:00 uur, zondag van 11:00 tot 21:00 uur
www.kunstkasteelwoerden.nl

Skunk Anansie 8 april 1996 Ahoy

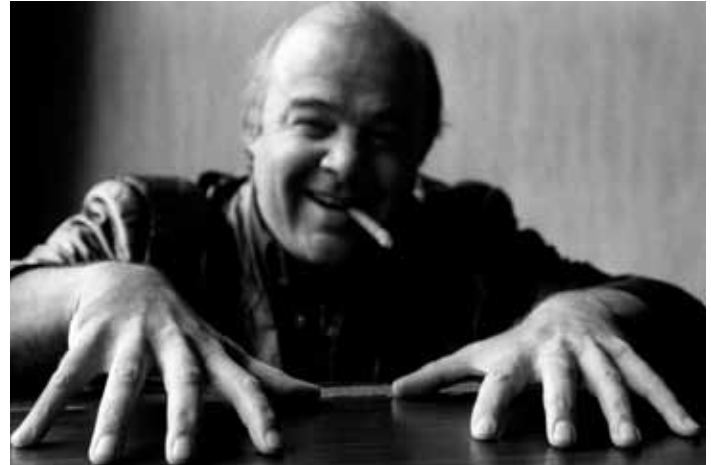

The Police 13 september 2007 Arena, Amsterdam →

Phil Collins 2003 Langs snelweg A1

Aleksander Toradze 2 september 1996, Rotterdam

Apocalyptica 20 augustus 2005 Lowlands

Lowlands 22 augustus 2010, Biddinghuizen

John Norum 19 mei 2009, Stockholm

Pinkpop 18 mei 1997, Landgraaf

Nirvana 12 november 1991, Frankfurt

Michael Brecker 9 mei 2001, Brussel

Jeremy Colson 6 april 2007 De Boerderij, Zoetermeer

Editors 31 mei 2008 Pinkpop

Michiel Borstlap 14 juli 2001 North Sea Jazz Festival, Den Haag

Prince 24 maart 1995, Den Bosch

Dave Brubeck 24 april 2000, Amsterdam

Van Velzen 22 augustus 2009 Festival Zand, Almere

Nirvana 12 november 1991, Frankfurt

Hans Teeuwen 11 juli 2008 North Sea jazz Festival, Rotterdam →

Herman Brood →

“Het festivalseizoen is weer begonnen. Dan gaat het kriebelen. Lowlands, Pinkpop, het North Sea Jazzfestival, ik heb er zin in. Ik hoop dat ik toestemming krijg om vanaf het podium te fotograferen. Dat is het voordeel als je sporen hebt verdiend. Ze weten wie je bent en hoe ik me manifesteer op het podium. Ze weten ook dat ze goede foto's krijgen als ze mij op het podium zetten. Ik ben nooit bewust muziekfotograaf geworden. Het was wel een droom. 25 jaar geleden was ik al blij dat ik als fotograaf aan de slag kon. Geïnspireerd door de Amerikaanse jazz-fotografen William Claxton en Herman Leonard liep ik als 16-17-jarige al met een camera. Maar ook de Nederlandse Ed van Elsen was een bron van inspiratie. In dienst kreeg het virus me echt te pakken. Ik was geleverd in Duitsland en had zeeën van tijd. Samen met mijn vrienden bezocht ik concerten van allerlei bandjes. Tijdens de toegift mocht je naar voren komen en sloeg ik mijn slag. Zodra we terug waren in de kazerne dook ik de donkere kamer in om de foto's te ontwikkelen. Die deelde ik dan uit onder mijn kameraden. Als ik die foto's nu bekijk, zie je dat het heel naïef is gefotografeerd. Vaak fotografeerde ik vanuit het publiek. De benadering was totaal anders. Mijn eerste baan als fotograaf was bij een fotobureau in Delft. Na vijftien maanden had ik het daar wel gezien. Dat geld kon ik ook zelf verdienen. Het AD was mijn eerste opdrachtgever. Ik begon met reportages en sportverslagen. De muziekfotografie liep daar als een rode draad doorheen. Ook van de sportfotografie heb ik erg genoten. In 1992 mocht ik naar Barcelona om de Olympische spelen vast te leggen. Dat was een bijzondere ervaring. Vooral omdat alles toen nog analoog was. Bepakt als een muilezel met vijf grote koffers het vliegtuig in. Dat moet je nu eens proberen! Naast mijn fotoapparatuur sleepte ik ook een complete doka mee. Overdag maakte ik de foto's die ik 's avonds in mijn hotelkamer ontwikkelde. Voor 23:30 moesten ze op de redactie zijn. Op Pinkpop ontwikkelde ik mijn films tijdens het festival. Er waren daar geen ontwikkelmogelijkheden en ik hing mijn negatieven gewoon aan de waslijn tussen twee boomtakken. Ik kan me nu niet meer voorstellen hoe het was. Nostalgie is wel mooi, maar ik zou nooit meer terug willen. In 1987 fotografeerde ik mijn eerste grote concert: U2 in de Kuip. Ik richtte me volledig op Bono om hem zo goed mogelijk uit te laten komen. De volgende dag stond er een foto van Lex van Rossen in het NRC. Dit sloeg in als een bom. Op de foto zie je Bono in een gehurkte houding, gefotografeerd vanaf het podium met de Kuip, het publiek en een dreigende wolkenlucht op de achtergrond. Die foto is voor mij een iconisch beeld. Zo moet je dus een live foto maken! Het beeld van de Editors waarmee ik een prijs bij de Zilveren Camera heb gewonnen vindt daar zijn oorsprong.”

Er zijn weinig concertfotografen in Nederland die eruit

“In Paradiso ging Ricky Wilson (Kaiser Chiefs) over de handen van het publiek naar de bar om een biertje te halen. Daar zie ik wel een beeld bij. Die foto had ik graag willen maken”

springen. Tegelijkertijd zijn er heel veel concertfotografen. 80 procent van de fotografen in de photo pit werkt voor websites en fotografeert gratis. Zij doen het naast hun vaste baan en vinden het heel spannend om in de pit te staan. Dat is het natuurlijk ook, maar je moet nooit voor niets werken. Dat heeft geen zin omdat je niet opvalt en niet serieus wordt genomen. Het is net hamsteren bij Albert Heijn. Bij twee pakjes boter ontvang je een gratis fotograaf. Het is niet zo dat degene die gratis werken geen goede foto's maken hoor. Zij werken uit passie. Ik zie af en toe heel goede live foto's voorbij komen. Ik zie ook veel fotografen die gewoon fotograaf zijn. Ze maken de foto die het fotobureau of de krant nodig heeft en dat is het. Het moet een drive zijn om je te willen onderscheiden. Mijn drive is om mijn fascinatie voor muziek vast te leggen in hét ultieme beeld. Soms is het bijna onmogelijk om je te onderscheiden. Neem nou Paaspop. Paaspop is de traditionele start van het festivalseizoen. Hier spelen de bandjes die je bij de festivals gaat zien. Daar sta je dan met 50-60 fotografen in de photo pit op flinke afstand van het hoge podium. Onderscheiden is dan niet van toepassing. Je kunt niet eens bewegen. Je kunt je positie niet veranderen om het beeld sterker te maken. Als je tussen 60 man voor het podium van een blinde artiest staat, zoals Ray Charles, en de camera's continu klikken alsof het een flipperkast is, schaam ik me soms. Je moet wel blijven kijken en weten wanneer je op die knop drukt. Anders is het geen fotografie meer, dan ben je aan het vastleggen. Daarin schuilt nog steeds die analoge fotograaf. Op het moment dat ik dé foto maak, weet ik het. Mijn camera staat nog steeds op manual. De automatische stand maakt me onrustig. De camera moet doen wat ik wil. Autofocus gebruik ik wel anders mis je heel veel in de slipstream. In mijn actiefoto's zie je de sportfotograaf die ik in me heb. Het is een kwestie van

anticiperen. Bij de foto's van de Police had ik het idee dat Sting zou gaan springen. Daarop heb ik van tevoren mijn standpunt bepaald. Ik was de enige fotograaf die daar stond en niemand anders heeft die foto. Dat leer je in de kleine zaaltjes. Daar heb je de ruimte, ben je niet gebonden aan drie nummers en kun experimenteren. Je leert niet fotograferen in Ahoy. Daar is alles voorgekauwd. Als beginnend fotograaf komt het kolossale op je af. Je hebt maar drie nummers, de tijd tikt... Dat weet je. Als je in opdracht werkt, moet je gewoon een foto te maken in de omstandigheden waarin je verkeerd. Daar ligt je uitdaging. In die beperkte tijd moet je die foto maken. Om te kunnen anticiperen heb ik altijd twee camera's om mijn nek. Eén met een telelens en één met een groothoek. Stel je voor dat je alleen een telelens hebt en die gozer gaat op zijn knieën voor je neus zitten. Ik pak over en dan heb ik hem. Toch is het jammer dat je niet het hele concert mag fotograferen. Er gaan veel historische platen verloren. Het zweet, de uitputting en de euforie aan het eind van het concert dat mis je. Soms gaan artiesten tegen het einde van het concert het publiek in. In Paradiso ging Ricky Wilson over de handen van het publiek naar de bar om een biertje te halen. Daar zie ik wel een beeld bij. Die foto had ik graag willen maken."

“Als ik het opnieuw zou mogen doen, was ik op mijn 22ste al begonnen. Dan had ik alle ‘groten’ zoals Bob Marley en Freddy Mercury nog kunnen fotograferen”

“Ik ben een laatbloeiër. Een twijfelaar die graag voor het zekere kiest. Pas op mijn dertigste durfde ik de stap van de drukkerij naar de fotografie te zetten. Dat heb ik van huis uit meegekregen. Mijn vader werkte 43 jaar voor hetzelfde bedrijf. Als ik het opnieuw mocht doen, zou ik op mijn 22ste beginnen. Dan had ik alle ‘groten’ nog kunnen fotograferen zoals Bob Marley en Freddy Mercury en had ik een nog rijker archief gehad. Maar ik ben nog niet klaar. Ik zit er nog midden in. 80 procent van mijn werk bestaat uit muziekfotografie. Ik denk dat ik één van de weinige muziekfotografen ben die er van kan leven. Doordat ik al zo lang fotografeer heb ik met mijn fotografie een stukje cultuurgeschiedenis mogen schrijven. Mijn

archief telt duizenden verschillende artiesten. Op mijn eerste foto's zie je publiek zonder piercings. Ik heb de Red Hot Chili Peppers nog zonder tatoeages. Zes jaar geleden heb ik eens geturfd. Mijn map met overleden artiesten bevatte toen 96 namen van André Hazes tot Kurt Cobain. Het raakt me vooral als artiesten jong overlijden. Aan de andere kant ben ik dan wel blij als ik een goede foto heb. Muziekhelden gaan dood, maar er komen weer nieuwe helden. De portretten die ik nu maak van Adèle en Alicia Keys zijn over dertig jaar heel bijzonder.

In de toekomst wil ik graag meer portretten maken omdat je daarin je eigen beeld kunt creëren. Keith Richards met zijn mooie kop. Bono, alhoewel die me iets teveel Corbijn is. Bovenaan mijn lijstje staat Tom Waits. Ik zou hem graag portretteren in zijn eigen omgeving. Omringd door de prairie. Soms denk ik wel eens ik had Engelsman of Amerikaan moeten zijn. Iedere Amerikaanse band die toert, speelt in New York. Nederland is fotografisch een klein rotlandje. Alleen Anton Corbijn is wereldberoemd geworden. De rest bestaat uit fotografen die hun weg hebben gevonden in Nederland, want ook in België heb je dit soort fotografen. Als je je in Nederland kan onderscheiden zoals Anton Corbijn dan is er een reden om over te stappen. In Amerika zit toch niemand op Paul Bergen te wachten? Het moet een drive zijn. Dat avontuurlijke zit er niet in. Toch weer die zekerheid. Misschien als ik op mijn 19de was begonnen. Het gaat zoals het gaat. Ik wilde graag een vrij beroep. Je wordt geen popfotograaf. Zeker in deze tijd. Hoe kan je in godsnaam leven als popfotograaf? Je kunt fotograaf worden en als popfotografie je ligt, kun je het erbij doen. Maar maak ook reportages, sportfoto's of welke foto's dan ook. Dat ik nu sta waar ik sta, dat plan je niet. Daar droom je van. Ik ben dankbaar dat ik mijn droom waar heb kunnen maken. Het meest trots ben ik op mijn foto van Kurt Cobain, die op de handen van het publiek wordt gedragen. Die foto is inmiddels wereldberoemd. Het was bijzonder om drie dagen lang samen met Guus Meeuwis in de Abbey Road studio's te mogen werken of mijn trip met Dinand Woesthoff naar New York en met Kane naar LA. Kippenveld kreeg ik in Londen toen ik tegenover een Peter Dorothy stond. Een zwaar verslaafde crackroker. Hij was toen 26 en zou dus 27 worden. Een cruciale leeftijd voor veel rockhelden. Ook mijn ontmoeting met Herman Brood in zijn atelier en de fotoshoot midden in de nacht in de badkamer van Nirvana zijn momenten die me bijstaan. Dat maakt het leven mooi." ■